

ADVIES

2009-048

25 augustus 2009

Klacht uitlokken gedrag leerling, lichamelijk geweld, onterechte overplaatsing en communicatie

Leerkracht lokt volgens klagers gedrag leerling uit, lichamelijk geweld richting leerling, onterechte overplaatsing en communicatie met ouders.

Naar het oordeel van de Commissie zijn er onvoldoende aanknopingspunten om aan te nemen dat de leerkracht manipulatief gedrag bij de leerling heeft uitgelokt dan wel haar heeft aangezet tot het gedrag. Ook is onvoldoende aannemelijk geworden dat er sprake is geweest van het bewust en opzettelijk gebruiken van lichamelijk geweld richting de leerling. Gezien de ontstane situatie kunnen tevens de beslissing tot plaatsing in groep 8b en tijdelijke overplaatsing naar een andere school niet als onredelijk worden aangemerkt. De Commissie stelt vast dat de communicatie tussen het bevoegd gezag en klager voornamelijk schriftelijk, per e-mail, heeft plaatsgevonden. Gegeven de ernst van de problematiek hadden de algemeen directeur en klager persoonlijk met elkaar moeten spreken; mailverkeer is dan geen passende oplossing.

De Commissie acht de klacht deels ongegrond, deels gegrond.

1. Verloop van de klachtenprocedure

- 1.1. Bij schrijven van 8 april 2009 heeft klager zich tot het bevoegd gezag gewend met een klacht gericht tegen de handelwijze jegens zijn dochter *A* van N., leerkracht en M., directrice van *** te *** (verder: de school).
- 1.2. Het bevoegd gezag heeft zich laten adviseren door T. , vertrouwenspersoon. De vertrouwenspersoon heeft op 26 mei 2009 advies uitgebracht aan het bevoegd gezag.
- 1.3. Omdat het bevoegd gezag geen mogelijkheid zag om de klacht op een eenvoudige wijze af te handelen, heeft H.L. H., algemeen directeur, de klacht doorgezonden naar de Landelijke Klachtencommissie (hierna ook te noemen: Commissie). De Commissie heeft de klacht op 18 juni 2009 ontvangen.
- 1.4. Per e-mail van 24 augustus 2009 heeft klager zijn klacht aangevuld.
- 1.5. Op 25 augustus 2009 heeft de Commissie een hoorzitting gehouden te Utrecht. Klager is in persoon verschenen, bijgestaan door mr. D. Berkhout van Ouders & Co. Namens het bevoegd gezag is verschenen H.H., algemeen directeur. Voorts zijn verschenen N. en M., voornoemd.

2. Standpunt klager

Uit de klachtbrief, de aanvulling van 24 augustus 2009 en hetgeen klager op de hoorzitting naar voren heeft gebracht, leidt de Commissie - kort weergegeven - de navolgende (deel)klachten af:

Klager verwijt de leerkracht dat ze manipulatief het gedrag van *A* heeft uitgelokt. In dit kader heeft klager het volgende naar voren gebracht. Al voor het moment van escalatie op 2 april 2009 is het plezier en zijn de leerprestaties van klagers' dochter *A* afgenomen. Het gevoel van veiligheid op school is verminderd en er is sprake geweest van angst voor de leerkracht. De leerkracht heeft de leerlingen boven op de huid gezeten, non-verbaal angst aangejaagd en fysieke macht vertoond. *A* heeft van de leerkracht de opdracht gekregen om op 2 april 2009 zelfstandig een gymles te geven. Tijdens de gymles heeft de groepsleerkracht te vaak ingegrepen, waardoor er weinig ruimte was voor *A* om de gymles te geven. Op een gegeven moment zijn de leerlingen boos op de leerkracht geworden. De leerkracht heeft gedreigd met het stopzetten van de les en heeft het dreigement uitgevoerd. Dit heeft een escalatie-moment opgeleverd.

Klager heeft zich voorts op het standpunt gesteld, dat de directrice lichamelijk geweld heeft toegepast. Hiertoe heeft hij het volgende gesteld. Bij aankomst op school heeft de directrice *A* opgevangen en met haar gesproken over de gymles. Toen *A* naar de klas ging, heeft de leerkracht aangegeven dat ze die middag niet meer welkom was in de klas. Dit is *A* in het verkeerde keelgat geschoten. Ze was van mening dat ze niets verkeerd had gedaan. Kort daarna zijn de leerkracht en de directrice terug in de klas gekomen. De directrice heeft *A* verzocht mee te gaan. Toen *A* niet luisterde, heeft de directrice *A* bij de beide bovenarmen gegrepen, haar geknepen en vervolgens de klas uitgesleurd. In de gang is *A* met geweld tegen de muur gegooid. Klager heeft van dit voorval aangifte gedaan bij de politie. Klager heeft op de hoorzitting aangegeven dat hij met de leerkracht twee keer heeft gesproken en dat hij drie tot vier keer is gebeld over het gedrag van *A*. Tot het schooljaar 2008-2009 is het goed gegaan op school en is *A* een leerling zonder gedragsproblemen geweest.

Er heeft op de dag van het voorval een gesprek plaatsgevonden met de adjunct-directrice. De adjunct-directrice heeft een praktische oplossing, inhoudende overplaatsing van *A* naar de andere groep, voorgesteld. Klager is van mening dat dit niet de juiste oplossing is, omdat *A* op deze wijze wederom zou worden gestraft. De laatste dag voor de pinkstervakantie (mei 2009) is aan *A* en haar klasgenoten via een mededelingenbrief op de hoogte gesteld van de plaatsing in klas 8b in plaats van 8a. Klager heeft zijn bezwaren tegen deze beslissing kenbaar gemaakt. Bovendien heeft klager aangegeven het niet eens te zijn met het besluit om *A* tijdelijk over te plaatsen naar een andere basisschool, in afwachting van het moment van herstel van het vertrouwen met de school.

Verder heeft klager geklaagd over de wijze van communicatie van de voorzitter van het bevoegd gezag, welke communicatie voornamelijk per e-mail is verlopen. Tot slot heeft klager aangegeven dat hij de ontstane immateriële schade wil verhalen op het bevoegd gezag.

3. Standpunt bevoegd gezag en aangeklaagden

Het standpunt van het bevoegd gezag en aangeklaagden, zoals verwoord in de correspondentie en op de hoorzitting, luidt als volgt.

Het bevoegd gezag heeft de vertrouwenspersoon advies laten uitbrengen omtrent de afhandeling van de klacht. De vertrouwenspersoon heeft bij schrijven 26 mei 2009 onder meer aangegeven, dat de directrice heeft gezegd dat zij *A* stevig heeft beetgepakt en haar heeft meegenomen naar de gang. De vertrouwenspersoon heeft het bevoegd gezag geadviseerd om zich op het standpunt te stellen dat het binnen de stichting niet wenselijk wordt geacht dat er fysieke dwang wordt toegepast. Als leermoment is naar voren gekomen dat de school - achteraf gezien - eerder met de ouders diepgaander in gesprek zou hebben moeten treden om een gezamenlijk beleid ten aanzien van *A* uit te spreken. Er blijken al eerder signalen te zijn geweest, dat het niet goed ging met het gedrag van *A* ten opzichte van de leerkracht. Er zijn wel gesprekken geweest. Er is vooral gekeken wat de ander zou moeten veranderen. Klager is tot het standpunt gekomen dat de leerkracht haar werk niet naar behoren zou uitvoeren en de leerkracht is van mening dat het gedrag van *A* zou moeten veranderen. De vertrouwenspersoon heeft geadviseerd om het gesprek aan te gaan om tot een oplossing te komen. Dit kan alleen indien, aldus de vertrouwenspersoon, het niet tot een verdere juridisering van de situatie komt.

Het bevoegd gezag heeft daarop in de brief 15 juni 2009 het volgende standpunt ingenomen. Omdat de klacht niet op een eenvoudige wijze is af te doen, heeft het bevoegd gezag de klacht doorgestuurd naar de klachtencommissie.

Met betrekking tot het advies van de vertrouwenspersoon om te komen tot een gesprek heeft het bevoegd gezag zich op het standpunt gesteld, dat zolang de aangifte niet is afgerond met een beslissing van de officier van justitie danwel een vonnis van een rechter, het gesprek niet kan worden gestart. Tot aan de zomervakantie kan *A* het schooljaar afmaken op de School. Na de zomervakantie zal *A* op een andere school, de Oceaan, starten. Het bevoegd gezag wil haar daar tijdelijk toelaten in afwachting van het moment, waarop het vertrouwen tussen klagers en de School kan worden hersteld.

Naast de bezwaren van klager tegen de hiervoor genoemde tijdelijke overplaatsing heeft klager, in een eerder stadium, ook bezwaar gemaakt tegen de in mei 2009 bekend gemaakte beslissing dat *A* in het schooljaar 2009/2010 in groep 8b van de School wordt geplaatst. Op dit bezwaar heeft het bevoegd gezag bij schrijven van 16 juni 2008 gereageerd. In die brief is aangegeven dat het bevoegd gezag een voorlopig besluit neemt strekkende tot bevestiging van het besluit van de School, maar dat het bevoegd gezag - voordat ze een definitief besluit wil nemen - klager eerst wil horen. De motivering van de School waarom *A* in groep 8b, bij leerkracht C. is geplaatst is de volgende. Leerkracht C., die *A* al twee jaar in de klas heeft gehad, weet goed om te gaan met de sociaal/emotionele problematiek van *A*. Bovendien heeft leerkracht C. al een jaar groep 8 gedraaid en heeft dus ervaring op die groep terwijl leerkracht B. groep 8 voor het eerst heeft. In overleg met de Intern Begeleider denkt de school *A* in een nieuwe groep beter te kunnen helpen bij haar leerontwikkeling en ook de sociaal emotionele ontwikkeling dan in haar groep waarin ze in groep 7 heeft gezeten.

Op de hoorzitting hebben de leerkracht en de directrice met betrekking tot het gedrag van *A* het volgende verklaard. De afspraak is gemaakt dat *A*, in de situatie dat ze een boze bui had, ging afkoelen op de gang en dat daarna het voorval zou worden besproken. De boosheid van *A* kwam steeds regelmatig voor en *A* had steeds meer tijd nodig om af te koelen. *A* heeft vaak leerlingen en de leerkracht uitgescholden. Op de hoorzitting heeft de directrice erkend dat ze *A* stevig heeft vastgehouden, terwijl *A* zich verzette. De directrice heeft ontkend dat ze *A* tegen de muur heeft gezet. De directrice heeft benadrukt dat de situatie in de klas danig was geëscaleerd. De rust moest in de klas worden teruggebracht.

Het bevoegd gezag heeft een pedagogisch onderzoek laten verrichten naar de leerkracht. Zoals blijkt uit het verslag is er geen reden om onvoldoende pedagogisch, didactisch vermogen aan te nemen.

Het bevoegd gezag heeft ter zitting verder medegedeeld dat de aangifte is geseponeerd wegens gebrek aan bewijs. Niet de klacht, maar de aangifte en het daarop volgende onderzoek hebben veel impact gehad op de leerkracht en de directie. Omdat klager aangifte heeft gedaan was er geen ruimte, om het advies van de vertrouwenspersoon om in gesprek te gaan, op te volgen.

Er is in de periode na het voorval in de klas een situatie ontstaan, waarbij *A* niet langer leerbaar is geweest. Ze heeft antwoorden overgeschreven en haar houding heeft uitgestraald "kom maar op, mij maak je niets meer". Gezien die situatie en wegens het ontbreken van vertrouwen heeft het bevoegd gezag besloten om *A* tijdelijk over te plaatsen op de andere school, die in dezelfde wijk ligt.

4. Overwegingen Commissie

Met betrekking tot de deelklacht gericht op de handelwijze van de leerkracht, inhoudende het manipulatief uitlokken van gedrag bij *A*, overweegt de Commissie als volgt.

Ten aanzien van de concrete aanleiding van het incident, de gymles die door *A* is gegeven, stelt de Commissie vast, dat de leerkracht de situatie op dat moment kennelijk niet langer in de hand had en alleen nog als oplossing zag de gymles stop te zetten. De leerkracht heeft in dit kader naar voren gebracht dat het gedrag van *A* niet kan worden getolereerd. *A* heeft vaak boze buien, waarbij zij op de gang moet afkoelen. Bovendien scheldt *A* regelmatig haar medeleerlingen en de leerkracht uit. Op de hoorzitting is gebleken dat het gedrag van *A* is besproken met klager. Zo heeft de school twee keer met klager een gesprek gevoerd en is klager drie tot vier keer gebeld. De Commissie kan niet anders dan vaststellen, dat het gedrag van *A* geen gezamenlijk probleem is geworden van de leerkracht, de school en klager. Van de zijde van de school is het probleem met *A* wel aangekaart bij klager, maar klager heeft - zo heeft ook de vertrouwenspersoon geconstateerd - de schuld van de voorvallen niet gezocht bij zijn dochter, maar verwezen naar het (uitlokkende) gedrag van de leerkracht. Op de hoorzitting heeft het bevoegd gezag naar voren gebracht dat er een onderzoek is verricht naar de pedagogische kwaliteiten van de leerkracht. Daaruit is gebleken dat er geen aanleiding is om aan te nemen dat de leerkracht over onvoldoende pedagogische kwaliteiten bezit. Naar het oordeel van de Commissie zijn er onvoldoende aanknopingspunten om aan te nemen dat de leerkracht manipulatief gedrag bij *A* heeft uitgelokt dan wel haar heeft aangezet tot het gedrag. Deze deelklacht acht de Commissie dan ook ongegrond.

Met betrekking tot de deelklacht, dat de directrice lichamelijk geweld heeft toegepast, overweegt de Commissie als volgt.

Naar het oordeel van de Commissie dient in algemene zin als uitgangspunt te gelden dat een leerkracht c.q. directeur moet vermijden om op enigerlei wijze lichamelijk contact met een leerling te hebben. Dit geldt evenzeer voor de situatie dat het lichamelijk contact is gericht op het moeten uitvoeren van een opdracht door een leerling. Het hiervoor genoemde uitgangspunt gaat niet op wanneer de leerkracht handelt ter afwendig van direct gevaar voor zichzelf, leerlingen of anderszins directbetrokkenen. In dat verband moet dan wel sprake zijn van een proportionele aanpak.

De directrice heeft erkend dat ze *A* stevig heeft vastgepakt, terwijl *A* hevig tegenstribbelde. Hoewel aangeklaagde ingevolge het hierboven algemeen geformuleerde uitgangspunt had dienen te vermijden om lichamelijk contact te hebben met *A*, is naar het oordeel van de Commissie onvoldoende aannemelijk geworden dat er sprake is geweest van het bewust en opzettelijk lichamelijk geweld toebrengen. Dit is niet komen vast te staan. In dit kader hecht de Commissie eraan op te

merken, dat de aangifte door klager bij de politie is geseponeerd, wegens gebrek aan bewijs. De deklacht dat de directrice lichamelijk geweld heeft gebruikt jegens *A* acht de Commissie ongegrond.

In het kader van de klacht, gericht tegen het door de adjunct-directrice geuite voornemen om *A* direct na het incident over te plaatsen naar de andere groep, stelt de Commissie vast dat dit voornemen niet is uitgevoerd. Klager heeft naar het oordeel van de Commissie dan ook geen belang meer bij een beoordeling van deze deklacht.

Met betrekking tot de deklacht gericht op de voorgenomen overplaatsing naar groep 8b in plaats van 8a en de overplaatsing naar de andere basisschool, overweegt de Commissie als volgt.

In het kader van de voorgenomen plaatsing in groep 8b heeft de school aangegeven dat leerkracht C., die *A* al twee jaar in de klas heeft gehad, goed weet om te gaan met de sociaal/emotionele problematiek van *A*. Bovendien heeft leerkracht C. al een jaar groep 8 gedraaid en op die groep ervaring opgedaan met de lesstof, terwijl leerkracht B. groep 8 voor het eerst heeft. In overleg met de Intern Begeleider is de school van mening dat *A* in een nieuwe groep beter kan worden geholpen bij haar leerontwikkeling en ook de sociaal emotionele ontwikkeling.

Met betrekking tot de tijdelijke overplaatsing van *A* naar basisschool de * heeft het bevoegd gezag aangegeven, dat in verband met de aangifte die klager heeft gedaan jegens de leerkracht en de directrice er geen ruimte was, om het advies van de vertrouwenspersoon om in gesprek te gaan, op te volgen. Er is een situatie ontstaan, waarbij de leerkracht niet langer heeft kunnen functioneren richting de leerling. *A* was op dat moment niet meer leerbaar. Ze schreef antwoorden over en had een houding van "kom maar op, mij maak je niets meer". Gezien die situatie en wegens het ontbreken van vertrouwen aan de zijde van klager heeft het bevoegd gezag besloten om *A* tijdelijk over te plaatsen op de andere school, die in dezelfde wijk ligt. Dit in afwachting van het moment waarop het vertrouwen tussen klager en de school kan worden hersteld.

De argumenten, die het bevoegd gezag naar voren heeft gebracht, kunnen naar het oordeel van de Commissie de voorgenomen beslissing tot plaatsing in groep 8b en de beslissing tot tijdelijke overplaatsing naar de *n dragen. Gezien de ontstane situatie kunnen deze beslissingen niet als onredelijk worden aangemerkt.

Deze deklachten, gericht tegen de voorgenomen plaatsing in groep 8 en de tijdelijke overplaatsing naar basisschool de *, acht de Commissie dan ook ongegrond.

Met betrekking tot de deklacht omtrent de communicatie van de heer H.H., overweegt de Commissie als volgt.

De Commissie stelt vast de communicatie tussen het bevoegd gezag en klager voornamelijk schriftelijk, per e-mail, heeft plaatsgevonden.

Uit het dossier is gebleken dat klager op 5 juni 2009 is uitgenodigd voor een gesprek op 9 juni 2009, om in te gaan op het advies van de vertrouwenspersoon en om de mogelijkheden te verkennen van een gesprek in een bredere kring. Daarop heeft klager gemeld dat hij die dag niet beschikbaar was en hij heeft tevens vermeld dat hij die week erop wel beschikbaar zou zijn. In de daarop volgende mails heeft de heer H.H. aangegeven dat de situatie op school onhoudbaar was geworden en dat uitstel van het gesprek de deur zou openen naar verder escalatie. Voorts heeft hij aangegeven dat hij een brief zal sturen waarin hij zijn besluiten zal opnemen. Klager heeft nogmaals

mogelijke data voor een gesprek gemaald en heeft verzocht om geen besluiten te nemen alvorens hij is gehoord. De heer H.H. heeft klager verzocht om zijn brief af te wachten. De Commissie is niet gebleken dat het gesprek tussen klager en de heer H. alsnog heeft plaatsgevonden. De hiervoor beschreven handelwijze van de heer H. acht de Commissie niet zorgvuldig. Gegeven de ernst van de problematiek hadden de heer H. en klager persoonlijk met elkaar moeten spreken; mailverkeer is dan geen passende oplossing. Bovendien had de door de heer H. toezegde brief eerder aan klager moeten worden gezonden. Deze deelklacht acht de Commissie gegrond.

De Commissie overweegt ten slotte dat er geen enkele aanleiding bestaat om te oordelen dat klager jegens het bevoegd gezag aanspraak maakt op een schadevergoeding.

5. Oordeel omtrent de gegrondheid van de klacht

De Commissie verklaart

- de deelklacht, gericht op de handelwijze van de leerkracht, inhoudende het manipulatief uitlokken c.q. aanzetten van gedrag bij *A*, ongegrond;
- de deelklacht, inhoudende dat de directrice lichamelijk geweld heeft toegepast, ongegrond;
- de deelklacht gericht op de voorgenomen overplaatsing naar groep 8b in plaats van 8a en de overplaatsing naar de andere basisschool, ongegrond;
- de deelklacht omtrent de communicatie van de heer H. en de door hem gevolgde procedure, gegrond.

6. Advies

De Commissie ziet in dit geval geen aanleiding om een nader advies uit te brengen.

Aldus gegeven op 25 augustus 2009 door mr. H.C. Naves, voorzitter, alsmede drs. M.R.A. Luijpen, mr. W. van Blitterswijk-Dansberg, als leden, in tegenwoordigheid van mr. F.J.H. Stevens als secretaris.